

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 10. oktoober 2022
(OR. en)

Institutsioonidevaheline
dokument:
2012/0299(COD)

10521/22
ADD 1

LIMITE

SOC 394
GENDER 117
ECOFIN 651
DRS 32
CODEC 970

NÕUKOGU PÕHJENDUSTE KAVAND

Teema: Nõukogu esimese lugemise seisukoht eesmärgiga võtta vastu EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV, milles käsitletakse soolise tasakaalu parandamist börsil noteeritud äriühingute juhtkonna liikmete seas ja sellega seotud meetmeid

– Nõukogu põhjenduste kavand

I. SISSEJUHATUS

1. Euroopa Komisjon esitas eespool nimetatud ettepaneku Euroopa Parlamendile ja nõukogule 14. novembril 2012.
2. Ettepaneku eesmärk on lahendada tõsine probleem, mida kujutab endast naiste alaesindatus börsil noteeritud äriühingute juhtorganites.
3. Euroopa Parlament määras oma seitsmenda koosseisu ametiajal õigusakti ettepaneku eest ühiselt vastutavateks komisjonideks õiguskomisjoni (JURI) ning naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni (FEMM). JURI komisjon ja FEMM komisjon määrasid kaasraportöörideks vastavalt Evelyn Regneri (SD, AT) ja Rodi Kratsa-Tsagaropoulou (EPP, EL) ning hääletasid raporti üle 14. oktoobril 2013. Euroopa Parlament võttis 20. novembril 2013 vastu oma esimese lugemise seisukoha, mis sisaldas 66 muudatusettepanekut¹.
4. JURI ja FEMM komisjonid määrasid Euroopa Parlamendi üheksanda koosseisu ametiajal kaasraportöörideks vastavalt Lara Woltersi (SD, NL) ja Evelyn Regneri (SD, AT) ning pärast seda, kui nõukogu leppis kokku üldises lähenemisviisis, otsustasid 16. märtsil 2022 ühiselt alustada institutsioonidevahelisi läbirääkimisi Euroopa Parlamendi esimese lugemise seisukoha alusel.
5. Nõukogus vaatas sotsiaalküsimuste töörühm esimest korda ettepaneku läbi 1. veebruaril 2013. Nimetatud töörühm analüüsis sellel ja järgnevatel (18. veebruar 2013 ja 25. märts 2013) koosolekutel ka mõjuhinnangut.
6. Eduaruanded esitati tööhõive, sotsiaalpoliitika, tervise- ja tarbijakaitseküsimuste nõukogule (EPSCO nõukogu) 20. juunil 2013, 9. detsembril 2013, 19. juunil 2014, 11. detsembril 2014 ja 18. juunil 2015. EPSCO nõukogu vaatas 7. detsembril 2015 läbi eesistujariigi esitatud kompromissteksti, aga ei suutnud saavutada kvalifitseeritud häälteenamust. Järgmine eduaruanne esitati EPSCO nõukogule 15. juunil 2017. Pärast erinevatel tasanditel tehtud täiendavat tööd leppis nõukogu 14. märtsil 2022 kokku üldises lähenemisviisis².

---

¹ P7_TA(2013)0488

² 6468/22 + ADD 1

7. 2022. aasta märtsist juunini toimusid Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni kui vahendaja vahel läbirääkimised, et jõuda kõnealuse ettepaneku suhtes kokkuleppele. Läbirääkijad jõudsid 7. juunil 2027 esialgsele kokkuleppele kompromisstekstis, mida alaliste esindajate komitee 15. juunil 2022 analüüsis ja mille ta samal kuupäeval kinnitas³.
8. Töö käigus võttis nõukogu arvesse ka Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 13. veebruari 2013. aasta ning Regioonide Komitee 30. mai 2013. aasta arvamust.
9. Võttes arvesse kaasseadusandjate vahelist esialgset kokkulepet ning pärast selle õiguskeelelist viimistlemist, peaks nõukogu 2022. aasta oktoobris võtma ettepaneku suhtes vastu oma esimese lugemise seisukoha.

II. EESMÄRK

10. Komisjoni ettepanekus seati 40 % suurune kvantitatiivne eesmärk alaesindatud soost liikmete osakaalule börsil noteeritud äriühingute juhtkonnas ning äriühingutele kohustus selle eesmärgi suunas liikuda, võttes muu hulgas kasutusele menetluseeskirjad tegevjuhtkonda mittekuuluvate juhtorgani liikmete valimiseks ja ametisse nimetamiseks.

III. NÕUKOGU ESIMESE LUGEMISE SEISUKOHA ANALÜÜS

A. Üldteave

11. Euroopa Parlament ja nõukogu on pidanud komisjoni ettepaneku alusel läbirääkimisi, et saavutada kokkulepe nõukogu esimese lugemise seisukoha vastuvõtmise etapis (varane teise lugemise kokkulepe). Nõukogu seisukoha eelnõu tekst kajastab täiel määral kaasseadusandjate vahel saavutatud kompromissi.

---

³ 9880/22 + ADD 1

12. Parlamendi esimese lugemise seisukohas toetati suures osas komisjoni ettepanekus kasutatud lähenemisviisi, milles esitati miinimumstandard õiglase ja läbipaistva valikumenetluse jaoks, et parandada soolist tasakaalu äriühingute juhtorganites, ning ei seatud siduvaid kvoote. Nõukogu üldises lähenemisviisis, milles lepitati kokku rohkem kui üheksa aastat pärast parlamendi esimese lugemise seisukoha vastuvõtmist, kiideti see lähenemisviis samuti heaks, rõhutades ka vajadust tunnustada muid vahendeid, mida liikmesriigid võivad kasutada direktiivi eesmärkide saavutamiseks, kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega.
13. Nõukogu esimese lugemise seisukohas kajastuva kompromissi põhielemendid on järgmised:

B. Struktuur ja kohaldamisala

a. Teksti ümberpaigutamine

14. Nõukogu paigutas teksti ümber, et muuta seda selgemaks ja rõhutada börsil noteeritud äriühingute eesmärkide ja nende saavutamise vahendite eristamist (vt artiklid 5 ja 6) ning selleks, et selgitada teisi sätteid, sh neid, mis käsitlevad individuaalseid eesmärke, aruandlust ja võrdset kohtlemist edendavaid asutusi (vt artiklid 5, 7 ja 10). Ümberpaigutamine võimaldas ka selgitada kohaldamise peatamise klausli toimimist (vt allpool). Selgitamaks, et kohaldamise peatamine toimub direktiivi rakendamisel, viidi kaasseadusandjate vaheliste läbirääkimiste käigus asjaomane artikkel tekstis tahapoole (vt artikkel 12). Kokkulepitud teksti ülejäänud struktuur järgib nõukogu poolt üldises lähenemisviisis kasutatud loogikat.

b. Pealkiri

15. Esialgse ettepaneku pealkiri osutas vaid tegevjuhtkonda mittekuuluvate juhtorgani liikmetele, kuigi ettepanekus oli sätteid, mida kohaldatakse ka tegevjuhtkonna liikmete suhtes. Et tagada selgus, muutis nõukogu pealkirja nii, et direktiiv hõlmab *kõiki* juhtorgani liikmeid, *nii* tegevjuhtkonna liikmeid *kui ka* tegevjuhtkonda mittekuuluvaid juhtorgani liikmeid. Samasugune selgitus lisati vajaduse korral ka mujal tekstis. Kaasseadusandjad leppisid läbirääkimiste käigus kokku sellise lähenemisviisi suhtes ja seda on säilitatud kompromisstekstis.

c. Mõisted (artikkel 3)

16. Kompromisstekstis on peamised määratlused viidud vastavusse nõukogu üldise lähenemisviisiga. Eelkõige viitab börsil noteeritud äriühingu määratlus äriühingule, mille registreeritud asukoht asub liikmesriigis ja mille *aktsiatega* on lubatud kaubelda reguleeritud turul.

d. Eesmärgid (artikkel 5)

17. Euroopa Komisjoni ettepanekus oli juba kaks alternatiivset eesmärki: kas 40 % tegevjuhtkonda mittekuuluvate juhtorgani liikmete puhul või 33 % kõigi juhtorgani liikmete puhul, kuigi viimast käsitleti vähem. Nõukogu sõnastas need kaks eesmärki ümber, muutes mõlemad võrdselt sõnaselgeks, et selgitada kohaldamisala ja ette nähtud alternatiive. Euroopa Parlament ei olnud sellist muudatust vajalikuks pidanud ja väljendas muret, et see võib vähendada ambitsioonikust. Kompromissina sõnastati artikkel 5 mõnevõrra ümber, nii et selles ei kasutata enam sõna „püüavad“, vaid viidatakse selle asemel liikmesriikide kohustusele tagada, et börsil noteeritud äriühingute suhtes kohaldatakse ühte kahest eesmärgist. Eesmärgid ise on jäetud siiski muutmata.

e. avalik-õiguslikud vs eraõiguslikud äriühingud, ja äriühingud, kus alaesindatud soost töötajad moodustavad alla 10% töötajatest

18. Nõukogu soovis jätta välja sätte, millega eristati avalik-õiguslikud ja eraõiguslikud äriühingud, kusjuures neist esimese suhtes kohaldatakse varasemat tähtaega. Parlament soovis omalt poolt jätta välja sätte, millega lubatakse liikmesriikidel vabastada põhisätete kohaldamisest need äriühingud, kus alaesindatud soost töötajad moodustavad alla 10% töötajatest. Kompromissina jäeti mõlemad sätted välja.

C. Valikumenetlused

a. Positiivsed meetmed (artikkel 6)

19. Parlamendi seisukoht sisaldab mitmeid eelvaliku etapi suhtes kohaldatavaid sätteid. Kompromissina jõudsid kaasseadusandjad kokkuleppele sõnastuses, milles on selgelt välja toodud, et positiivseid meetmeid kohaldatakse kogu valikuprotsessi suhtes. Vastavalt sellele lähenemisviisile ja arvestades asjakohast väljakujunenud kohtupraktikat, täpsustatakse kompromisstekstis, et soolise tasakaalu parandamise eesmärgist tuleks juhinduda kogu protsessis, sh eelvalikus, ning et tuleks eelistada alaesindatud soost kandidaati tingimusel, et tal on vastassoost kandidaadiga võrdne kvalifikatsioon, kuid mitte automaatselt ega tingimusteta.

b. Teavitamisnõuded (Artikli 6 lõige 3)

20. Parlamendi seisukohas on laiendatud sellise teabe loetelu, mida äriühing peaks andma mitteedukale kandidaadile. Kuid osana üldisest kompromissist on asjaomased sätted säilitatud peaaegu samas vormis, mis komisjoni esialgses ettepanekus.

D. Kohaldamise peatamise klausel (artikkel 12)

21. Oma üldises lähenemisviisis, subsidiaarsuse põhimõtte kohaselt, arendas nõukogu edasi ja täpsustas komisjoni ettepanekus sisalduvat kohaldamise peatamise klauslit, et pakkuda olulist paindlikkust liikmesriikidele, kes on juba võtnud võrdselt tõhusaid meetmeid soolise tasakaalu parandamiseks äriühingute juhtorganites ja seetõttu tuleks neil lubada mitte kohaldada direktiivis sätestatud menetlusnõudeid. Parlament leidis siiski, et nõukogu tekstis sisalduv kohaldamise peatamise klausel võib olla liiga lai ja ka osalt ebaselge, jättes seega mulje õiguslikust lüngast. Kompromissina nõustusid kaasseadusandjad täpsustama, et kohaldamise peatamise klauslit saavad kasutada vaid need liikmesriigid, kes on võtnud vastu siseriiklikud meetmed, mis on tõendatavalt võrdselt mõjusad, st et nõuda tuleks siseriiklikus õiguses olevaid siduvaid kvantitatiivseid meetmeid või tegelikke tulemusi konkreetse protsendi saavutamise näol. Lisaks näeb kompromisstekst ette, et kohaldamise peatamise klausli kasutamiseks peab liikmesriik olema täitnud tingimused direktiivi jõustumise kuupäevaks.
22. Lisaks sisaldab kompromiss *suletud loetelu tingimustest*, mida liikmesriigid peavad täitma, et oleks võimalik rakendada kohaldamise peatamist, ja selgemat kirjeldust põhielementidest, mida siseriiklikud õigusaktid peaksid sisaldama. Samuti jäetakse välja komisjoni ettepanekus sisalduv lisavõimalus, mis oleks võimaldanud kohaldamise peatamist, lähtudes tehtavatest edusammudest (mitte konkreetsest juba saavutatud protsendist). Lisaks lisati läbivaatamisartiklisse säte, mis kohustab komisjoni kaaluma võimalikku vajadust vaadata peatamisklausli tingimused läbi oma 2030. aasta aruandes. Lisaks peavad kohaldamise peatamise klauslit rakendavad liikmesriigid andma aru mitte ainult selle kohta, kas ja kuidas nad on kohaldatavad tingimused täitnud, vaid ka selle kohta, kas nad teevad edasisi edusamme mõlema soo tasakaalustatud esindatuse suunas, mis on kooskõlas nende laiema kohustusega anda aru oma edusammudest üldiselt. Kompromiss näeb samuti ette, et liikmesriigid kohaldavad direktiivi ja komisjon esitab selle kohaldamise kohta aruanded.

E. Kuupäevad ja tähtajad (artikkel 5)

23. Kuna ettepaneku algsest koostamisest on möödunud mitu aastat, ajakohastas nõukogu oma üldises lähenemisviisis kuupäevi ja tähtaegu. Parlamendil, kes võttis oma arvamuse vastu juba 2013. aastal, ei olnud võimalust neid ajakohastada. Kaasseadusandjate vahelistel läbirääkimistel keskenduti direktiivi ülevõtmise tähtajale ja direktiivi eesmärkide saavutamisele seatud tähtajale, kusjuures parlament nõudis tihedamat ajakava. Kokkulepitud kompromissis taastatakse standardne kaheaastane ülevõtmisperiood ja seatakse kvantitatiivsete eesmärkide saavutamise tähtajaks 30. juuni 2026, mis on kaasseadusandjate vastavate volituste vahepeal.

F. Karistused (artikkel 8)

24. Nõukogu ja parlamendi üldiste lähenemisviiside vahel oli märkimisväärne lõhe. Nõukogu üldises lähenemisviisis säilitati lühike ja üldine sõnastus ning viidati „täitemeetmetele“, aga parlamendi üldine lähenemisviis oli üksikasjalikum ja oleks kohustanud liikmesriike kehtestama konkreetseid karistusi, nagu trahvid, ametisse nimetamiste tühistamine, kõrvalejätmine riigihankemenetlusest ja ilmajätmine juurdepääsust Euroopa vahenditele. Kokkulepitud kompromiss tekstis kasutatakse mõistet „karistused“ ja komisjoni algse idee kohaselt mainitakse ainult näitena trahve ja ametisse nimetamiste tühistamist. Samuti on lisatud üldine säte riigihangete kohta, mille kohaselt peavad liikmesriigid tagama, et riigihankelepingute ja kontsessioonide täitmisel järgivad börsil noteeritud äriühingud sotsiaal- ja tööõigusega seotud kohaldatavaid kohustusi kooskõlas kohaldatavate ELi õigusaktidega. Lõpuks lisati kompromissi osana teksti ka alternatiivne vorm karistusele või mitteametlik stiimul, nimelt et liikmesriigid avaldavad loetelu äriühingutest, kellel on õnnestunud saavutada direktiivis sätestatud kvantitatiivsed eesmärgid.

G. Läbivaatamine (artikkel 13)

25. Parlament tegi oma seisukohas ettepaneku anda komisjonile selgesõnaline võimalus teha ettepanek direktiivi kohaldamisala läbivaatamiseks, et see hõlmaks Euroopa institutsioone ja asutusi, börsil noteerimata äriühinguid, sanktsioone ja peatamisklauslit. Nõukogu pooldas üldisemat sõnastust, pidades silmas, et komisjonil on igal juhul algatusõigus direktiivi tulevaste läbivaatamise või täiendamise ettepanekute tegemisel. Kompromiss tekstis kutsutakse komisjoni üles oma 2030. aasta aruandes uurima direktiivi tõhusust, võimalikku vajadust laiendada direktiivi kohaldamisala hiljem, et see hõlmaks börsil noteerimata äriühinguid, mis ei ole VKEd, ja üht kohaldamise peatamise klausli tingimust, nimelt tehtud edusammudel põhinevat tingimust (artikli 12 lõike 1 punkt a). VKEd ja ELi institutsioonid on läbivaatamisartiklist selgelt välja jäetud, nagu ilmneb saavutatud kompromissist. Siiski on lisatud põhjendus ELi institutsioonide eeskujuks oleva rolli kohta, et võtta arvesse olemasolevaid võrdõiguslikkuse strateegiaid (põhjendus 12).

H. Tehniline lisa

26. Nõukogu lisas oma seisukohas tehnilise lisa, milles täpsustatakse juhtkonna liikmete kohtade arv, mida peetakse vajalikuks direktiivis protsentides väljendatud kvantitatiivsete eesmärkide saavutamiseks. See lisa sisaldub kaasseadusandjate vahel kokkulepitud kompromissis.

IV. KOKKUVÕTE

27. Nõukogu seisukohas säilitatakse Euroopa Komisjoni ettepaneku peamised eesmärgid ning see austab täielikult kompromissi, milleni jõuti nõukogu ja Euroopa Parlamendi vahelistel mitteametlikel läbirääkimistel, mis toimusid komisjoni toetusel.
28. Kaasseadusandjate saavutatud kompromiss kinnitati Euroopa Parlamendi JURI komisjoni ja FEMM komisjoni esimeeste 16. juuni 2022. aasta kirjaga. Nõukogu peaks selle õigeaegselt vastu võtma esimese lugemise seisukohana.